

## ÀGER-TORRE DE CAS

Noguera

per la Via Romana i retorn per La Règola

Distància	16 km
Desnivell acumulat	545 m
Nivell de dificultat	Fàcil
Data	2 de desembre de 2009
Cartografia	ICC (mapa topogràfic)
Punts per a GPS	<a href="http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=622767">http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=622767</a>

Itinerari circular per la Serra de Montclús (Àger, La Noguera), a migdia del Montsec. Des de la històrica vila d'Àger, recorrerem part del que, durant segles, va ésser el nus de comunicacions entre Lleida, la Ribagorça, el Pallars i la Conca de Tremp, on es conserva un tram de la Via Romana. Visitarem el Castell de Cas i l'ermita romànica de Sant Jaume, punt de pas dels pelegrins que triaven el Montsec en el seu camí a Compostela. També visitarem, per camins medievals mig perduts, l'ermita de Santa Eugènia i el llogaret de La Règola.

És un recorregut fàcil, entre rouredes i alzinars, amb llargs trams de pista. Ben senyalitzat, excepte la davallada entre la Torre de Cas i la Règola, on el camí no sempre és evident ni fressat i cal estar a l'aguait de les fites i el mapa.

**Àger** (607 m) Sortim pel Portal de Sant Martí, a garbí (SO) de la vila. Per un camí entre horts, closos per parets de pedra, anem a creuar el Riu Fred pel Pont d'en Rossell on prenem una pista que s'enfila vers garbí. De seguida trobem una cruïlla amb indicadors de la Via Romana i l'itinerari 8 que, per aquesta via, ens ha de menar a les Torres de Cas. Des d'aquest punt i fins al Port d'Àger, el camí que recorrerem mantindrà una pujada constant on el pendent no passarà de moderat. Trobarem més rètols indicadors, especialment a les cruïlles que poden oferir-nos dubtes.

Continuem en aquella direcció rebutjant dues desviacions a mà dreta. A la tercera, en forma d'Y, prenem el camí de l'esquerra, menys fressat que la pista per la que veníem, que continua vers migdia. Nosaltres marxem ara vers xaloc (SSE). Quan al cap de poc el camí gira a migdia, ja endevinem per la disposició de les pedres i lloses que es tracta d'un tram de la calçada romana que, a mesura que pugem, trobem millor conservada.

Travessem una pista que creua la via romana i continuem bona estona paral·lels a una altra que ens queda un xic més enlairada, a mà esquerra. A l'altre cap d'un camp de conreu, que passem pel marge ponentí, hi ha una bifurcació, prenem el camí de la dreta. Ben aviat encetem un tram on, de la calçada romana solament en resta un pedregar que envaeix tot l'ample del camí, pujant vers garbí (SE).

Ens anem apropant a la carretera que baixa del Port d'Àger. Quan l'abastem, encetem un nou tram ben conservat de la calçada romana, paral·lel a la carretera, descrivint un ampli revolt vers sol ixent, fins al Port d'Àger.

**Port d'Àger** (904 m). Prenem una pista de terra batuda, ben indicada, que marxa vers xaloc (ESE), amb suau pujada primer, planera més enllà. És el camí de les Torres de Cas que seguirem durant quatre quilòmetres i escaig, per la carena de la Serra de Montclús.

Passada la Cabana d'en Xinco, edificació que queda a mà esquerra a peu de pista, ja albirem la torre, uns metres apartada de la pista, a ma dreta. Ens hi enfilem per un corriol entre l'alzinar.

**Torre de Cas** (també ressenyada als mapes com a Torres de Cas ó Castell de Cas) (896 m). Una ben conservada torre circular és la divisa d'un castell roquer delimitat

per alguns murs dels que encara en resten vestigis a llevant de la torre. El basament d'una altra torre, més deteriorada, tanca el recinte per aquest costat.

També, a redós de la murada de migdia, podem observar el que resta de la vila, emparada a terme del castell.

Poc més enllà, a llevant, hi trobem l'església romànica de Sant Jaume de Cas. Consta d'una única nau amb dues parts ben diferenciades que semblen fruit d'una ampliació, dues portalades a la façana de migdia, l'absida i la coberta de lloses. Senzilla però bonica i ben conservada.

La pista continua vers llevant, però nosaltres prosseguim camí prenent-ne una que marxa vers el nord, en baixada. A la primera cruïlla, agafem el ramal de la dreta, vers llevant. Després virem a migdia i descrivint àmplies llaçades. Ens guiem per fites escadusseres. Passat un marcat revolt a la dreta, rebutgem un ramal que surt a mà esquerra. La pista acaba al peu d'unes feixes que porten anys sense conrear. Son cinc o sis feixes i ens cal anar-les passant pel marge ponentí, vers el nord. A l'altre cap localitzem un corriol poc fressat que continua en la mateixa direcció, entre la bosquina.

Travessem una rasa –seca– del marge dret a l'esquerre, quan el camí vira a mestral (NO). Després ho fa a gregal (NE) i aviat encetem un tram de camí medieval que reconeixem per les parets de pedra seca a banda i banda. Més avall unes fites ens assenyalen el punt on abandonem el camí per una pista secundària que marxa vers llevant. Aviat la deixem per una altra a mà esquerra que ens atansa a l'ermita que podem albirar en aquella direcció.

Des del castell, hem seguit quasi mil·limètricament per pistes i corriols ben representats al mapa topogràfic.

**Santa Eugènia** (618 m). Petita ermita romànica ben conservada a la que se li ha afegit una teulada sobre la coberta de lloses original.

Per un corriol poc definit, marxem vers mestral a retrobar el camí medieval que hem seguit abans de l'ermita. Entre parets de pedra seca i restes de construccions de la mateixa natura, anem davallant fins a la llera d'un barranc, ja a la vista de La Règola, que seguim a mà dreta. Senyalitzat per un rètol hi ha una aflorament geològic conegut com Sigmoides Règola(1) . A les parets de l'aflorament hi ha adossats alguns antics corrals.

Poc més enllà creuem de nou el riu Fred per un pontarró (2) i iniciem la pujada al poble de la Règola que travessem, passant per la seva plaça i deixem, per la carretera d'accés, a ponent. Quan aquesta descriu un gir de 90° vers el nord, prenem el Camí dels Horts, a mà esquerra, que marxa vers ponent.

Entre el camí i el riu queda l'horta de la Règola, avui dia pràcticament abandonada. Hem de canviar un parell de cops de bancal, seguint un corriol més o menys fressat, per anar mantenint-nos direcció a ponent, equidistants del riu. Finalment, girarem 90° a mà dreta i pel costat d'una feixa (amb diverses piles de pedres al marge) anem a buscar la pista que continua en aquella direcció (camí Vell de la Règola) que, amb alguns trams de llarg pendent ens deixa a la carretera C-12. La seguim a mà esquerra fins al poble.

(1) Es tracta d'un dels pocs llocs on es pot apreciar, en la mateixa superfície, el pas de l'era Secundària a la Terciària, moment de la desaparició dels dinosaures. (pàgina web de l'Ajuntament d'Àger). ...aquesta geozona està formada per sediments de l'Eocè inferior, i una cobertora discontinua de materials quaternaris, que afloren en la meitat oriental de la Vall d'Àger. Presenta un gran interès científic i pedagògic... (Informe de la Direcció General de Medi Natural).

(2) En aquest punt, senyalitzat per un rètol, podem prendre a mà esquerra un corriol que marxa pel marge dret del Riu Fred. És l'itinerari nº 10 Àger-La Règola, recorregut que enllaça amb el nostre a l'alçada del camí Vell de la

Règola. Si triem aquesta opció, val la pena pujar al poble, visitar-lo i després retronar fins aquí per continuar camí.